

Зна ли Европа шта хоће?

Пише: Драгиша Спремо
четвртак, 04 јун 2009 17:38

Поводом ултиматума Српској

Један недипломатски захтев Аустријанца Валентина Инцка, овлашћеног представника УН и ЕУ у Босни Херцеговини, којим ултимативно, претећи употребом бонских овлашћења, тражи од посланика Народне скупштине Републике Српске да пониште сопствене одлуке, упућује на озбиљна размишљања.

Из међународних форума, из самог средишта цивилизоване Европе, стижу понекад недипломатске, збуњујуће, често неискрене изјаве и захтеви. И онда се човек мора упитати: знају ли ти форуми уопште шта хоће? Зашто се не усагласе и кажу прецизно, а не двосмислено, шта заправо желе и намеравају? Зашто играју „жмурке“ на нашим просторима?

Једно се прича, а друго ради. Траже демократски развој, слободу одлучивања, отворене границе. А сами намећу решења, ограничавају демократске тековине, оспоравају право на самостално одлучивање. Слаткоречиви су када нуде Европу без виза и приближавање Европској унији, а крајње тврдокорни, преко сваке мере упорни, у постављању разноврсних услова.

Босна и Херцеговина и њена два ентитета – Република Српска и Федерација БиХ – најбољи су пример за такве недоследности. У политичкој реторици њихових старатеља у Бриселу, Њујорку и другим дестинацијама западне хемисфере, Дејтонски споразум редовно се означава као темељ БХ државности. Тако би и морало да буде, јер је Анекс IV Дејтонског споразума заправо постојећи Устав Босне и Херцеговине. Његову примену гарантовали су потписници и међународна заједница.

Дејтон је, дакле, неспоран и неупитан, а евентуалне уставне промене представљају унутрашње питање и могуће су само уз консензус три конститутивна народа у БиХ. То се и данас упорно наглашава. А у стварности имамо ситуацију да је Босна и Херцеговина са своја два државотворна ентитета још увек – 14 година после грађанско-верског рата – протекторат којим, преко високог представника, управљају моћне силе Запада. У реду, ако протекторат још извесно време мора да постоји, зашто та демократска и правдољубива Европа у Републици Српској и БиХ тражи послушнике, намеће решења, навија на бошњачку страну, ствара кризне ситуације и кроји државну структуру како одговара њеним плановима и интересима, а не према опредељењу ентитета и жељи конститутивног народа?

Поставља се питање шта хоће, и у име којих норми међународног права, високи представник у БиХ, господин Инцко, када тражи од Скупштине Републике Српске да поништи властите закључке о поврату неуставно (читај принудно) пренесених ентитетских надлежности на ниво државе БиХ?

Ако је и за високог представника важећи Устав БиХ, а то је Анекс IV Дејтонског споразума, како онда може да поништава одлуке највишег законодавног тела у РС и сам једнострано доноси неуставна решења. А то је Британац Педи Ешдаун за време свог мандата у Босни и Херцеговини урадио много пута. Од 71 надлежности које је Република Српска по Дејтону раније имала, само 3 су пренесене у међусобној сагласности, договорно, а све друго је наметнуто. И сада новом високом представнику г. Инцку смета што Народна скупштина РС на правно легитиман и регуларан начин тражи повраћај неуставно пренесених надлежности!

Како то коментаришу најодговорнији људи у Републици Српској?

Можда ће бити довољно да цитирамо председника НС РС *Игора Радојчића*, који је у интервјуу „Гласу Српске“ из Бање Луке изјавио:

„Народна скупштина РС усвојила је 16 закључака поводом ефеката преноса надлежности са ентитета на БиХ. За овај сет закључака гласале су све политичке партије у РС, укупно седам, док Странка за БиХ, СДА и СДП нису подржали ове закључке, јер постоји концепцијска разлика између странака са сједиштем у РС и у Сарајеву. У само три

Зна ли Европа шта хоће?

Пише: Драгиша Спремо
четвртак, 04 јун 2009 17:38

случаја били смо питани о преносу надлежности и дали свој став, док у осталих 68 случајева нико није питао НСРС. Све што је пренесено мимо Устава, који предвиђа да ентитети постигну сагласност о преносу надлежности, противуставно је. Кроз закључке смо направили оквир за будуће евентуалне преносе надлежности. Он неће бити могућ без прописане процедуре мијењања Устава , јер би се де факто тиме промијениле уставне надлежности ентитета. Присутно је незадовољство ефектима рада установа које су основане на темељу преноса надлежности.

“

А на констатацију новинара „Гласа“ да представници РС у заједничким институцијама БиХ сматрају да се под плаштом европског пута БиХ покушавају провући закони који у суштини представљају пренос надлежности – да ли су учестале такве појаве? – председник је одговорио:

„Такве појаве су присутне од потписивања Споразума о стабилизацији и придруживању. Под насловом прикључивања Европи покушава се провући све и свашта. Ту долази до концепцијског политичког судара. Политичари из Сарајева сматрају да све што су европска питања треба да буде изузето из надлежности ентитета, кантона и општина. Већина политичара у РС сматра да оно што су надлежности ентитета треба да се уреди ентитетским законима. Ако постоји експлицитан услов ЕУ да нешто буде уређено на државном нивоу, о томе треба разговарати. "Узми или остави" је стандард који важи у свих 27 чланица ЕУ. О питању централизације и децентрализације у БиХ имаћемо жестоке дебате“.

Све, дакле, и даље остаје нејасно. Бар што се Инцковог захтева тиче. Јер он не наводи ни који су конкретно закључци спорни, нити шта је у њима спорно. Зато ће бити затражено да се он појави пред посланицима и каже јасније шта заправо жели.